

سیری در قوانین اساسی اسرائیل

یکم. قانون ریاست جمهوری

۱. رئیس جمهور اسرائیل، بالاترین مقام حکومت اسرائیل محسوب می شود.
۲. مقر ریاست جمهوری در شهر اورشلیم [قدس] قرار دارد.
۳. رئیس جمهور از سوی کنیست (knesset) (پارلمان اسرائیل) انتخاب می شود و به مدت پنج سال این مقام را تصدی می کند.
۴. هر فرد تبعه اسرائیل که در کشور اسرائیل اقامت دارد، واجد شرایط نامزدی برای احراز مقام ریاست جمهوری اسرائیل است. هر کس که دوبار پشت سر هم به مقام ریاست جمهوری اسرائیل انتخاب شده باشد، نمی تواند بلافاصله پس از پایان دوره دوم، مجدداً نامزد احراز مقام ریاست جمهوری شود.
۵. زمان انتخاب رئیس جمهور نباید زودتر از نود روز و یا دیرتر از سی روز از زمان پایان تصدی رئیس جمهور حاضر باشد. اگر مقام ریاست جمهوری، قبل از پایان هر دوره به هر دلیل خالی بماند، انتخاب رئیس جمهور جدید باید حداکثر ظرف چهل و پنج روز پس از بلاتصدی ماندن مقام ریاست جمهوری صورت بگیرد. در این مورد، رئیس کنیست با مشورت نایب رئیس پارلمان، روز انتخاب ریاست جمهوری را تعیین می کند و حداقل بیست روز قبل از انجام آن، مراتب را به صورت کتبی به اطلاع اعضای کنیست می رساند. اگر زمان انتخاب رئیس جمهور

با دوره برگزاری اجلاس کنیست انطباق نداشت، رییس کنیست باید اعضای کنیست را برای انتخاب رییس جمهور به تشکیل جلسه فرا خواند.

۶. الف. وقتی که روز انتخابات مشخص شد، از بین اعضای کنیست، هر ده نفر یا بیشتر، می‌توانند یک نامزد برای تصدی ریاست جمهوری پیشنهاد کنند. پیشنهاد آنها باید حداقل ده روز قبل از روز انتخابات به صورت کتبی تسلیم رییس کنیست شود. این پیشنهاد حتماً باید همراه با اعلام موافقت نامزد مورد نظر آنها به صورت کتبی یا تلگرافی باشد. اعضای کنیست نمی‌توانند بیش از یک نفر را به عنوان نامزد ریاست جمهوری پیشنهاد کنند؛ ب. رییس کنیست باید حداقل یک هفته مانده به روز اخذ رأی برای انتخاب رییس جمهور، نام نامزدهای پیشنهادی و نیز نام آن عده از اعضای کنیست که هر یک از نامزدها را پیشنهاد کرده‌اند، به صورت کتبی به اطلاع کلیه اعضای کنیست برساند. رییس کنیست همچنین موظف است نامزدهای ریاست جمهوری را از روز برگزاری اجلاس کنیست جهت اجرای انتخابات، مطلع کند.

۷. مراسم انتخابات ریاست جمهوری، طی یکی از جلسات کنیست که اختصاصاً برای همین کار برگزار می‌شود، به صورت اخذ رأی مخفی صورت می‌گیرد.

۸. هر کس که رأی اکثریت اعضای کنیست را کسب کند، به عنوان رییس جمهور انتخاب می‌شود. چنانچه هیچ‌یک از نامزدها نتوانند اکثریت لازم را کسب کنند، مجدداً رأی گیری به عمل خواهد آمد و اگر در رأی گیری ثانوی هم کسی اکثریت را به دست نیاورد، مراسم رأی گیری ادامه خواهد یافت. ولی در دور سوم و دورهای بعد، هر نامزدهی که کمترین رأی را کسب کرده باشد، از دور خارج خواهد شد. در دور سوم و دورهای بعد، هر کس توانست رأی اکثریت رأی دهندگان را به دست آورد، به سمت رییس جمهور انتخاب می‌شود و اگر دو نفر از نامزدها رأی مساوی آوردند، رأی گیری تکرار خواهد شد.

۹. شخصی که به عنوان رییس جمهور انتخاب می‌شود، باید در حضور اعضای کنیست با امضای متن ذیل، اعلام وفاداری کند:

دمن متعهد می شوم که نسبت به دولت اسرائیل و قوانین آن وفادار باشم و وظایف خویش را به عنوان رئیس جمهور دولت اسرائیل، صادقانه انجام دهم.

۱۰. رئیس جمهور منتخب باید امضای متن وفاداری و نیز به دست گرفتن مقام ریاست جمهوری را درست در زمانی انجام دهد که دوره ریاست جمهوری قبلی به پایان می رسد. ولی اگر به هر دلیل، قبل از پایان دوره ریاست جمهوری قبلی، این مقام، بلا تصدی مانده باشد، رئیس جمهور منتخب باید در اولین فرصت بعد از انتخاب خود همراه با امضای متن وفاداری، تصدی مقام ریاست جمهوری را نیز بر عهده گیرد.

۱۱. وظایف رئیس به شرح زیر است:

الف. همه قوانین مصوب کنیست را امضا می کند، مگر قانونی که مربوط به حدود قدرت و اختیارات رئیس جمهور باشد.

ب. شرایط لازم را برای تشکیل کابینه فراهم می کند و نیز، طبق مقررات قانونی، استعفاي دولت را می پذیرد.

ج. گزارش جلسات هیأت دولت به اطلاع او می رسد.

د. استوارنامه فرستادگان دیپلماتیک اسرائیل را امضا می کند. استوارنامه فرستادگان دیپلماتیک کشورهای دیگر به اسرائیل را می پذیرد. به نمایندگان کنسولی اسرائیل، اختیارات لازم را تفویض می کند و نیز اقدامات نمایندگان کنسولی کشورهای دیگر را مورد تأیید قرار می دهد.

ه. هر قرار داد اسرائیل با کشورهای خارجی را که به تصویب کنیست رسیده باشد، امضا می کند.

و. هر وظیفه ای که قانون بر عهده وی قرار دهد، از جمله عزل و نصب قضات و کارمندان دولت را اجرا می کند.

ز. رئیس جمهور اسرائیل این اختیار را دارد که محکومین دادگاهها را عفو کند و نیز باعث کاهش یا تبدیل مجازات متخلفین شود.

ح. رئیس جمهور باید اجرای هر نوع وظیفه دیگر یا اختیاراتی را که قانون به او تفویض کرده، به عهده گیرد.

۱۲. امضای رئیس جمهور در پای هر سند رسمی (غیر از اسنادی که ارتباط با تشکیل هیأت دولت دارد) باید با امضای نخست وزیر و یا وزیر دیگری (که دولت صلاح بداند) مورد تأیید قرار گیرد.

۱۳. الف. رئیس جمهور اسرائیل را نمی توان به خاطر اموری که به اجرای وظایف و اختیاراتش ارتباط داشته باشد، به دادگاه فرا خواند و به محاکمه کشید. او از جهت برخورد های قضایی، کاملاً مصونیت دارد؛ ب. رئیس جمهور اسرائیل - حتی برای شهادت دادن در اثبات امری - مأذون نیست اطلاعاتی را که به خاطر مقام خود به عنوان رئیس جمهور در اختیار دارد، افشا کند؛ ج. مأذون نبودن رئیس جمهور به افشای اطلاعات، حتی در زمانی که پست ریاست جمهوری را ترک کرده است نیز، تداوم خواهد داشت.

۱۴. رئیس جمهور را نمی توان به خاطر جرم های جزایی تحت تعقیب قرار داد. ولی مدت زمانی را که رئیس جمهور به خاطر مقام خود قابل تعقیب نبوده است، بعداً نمی توان جزء روز هایی که مشمول مرور زمان می شود، به حساب آورد.

۱۵. اگر لازم است شخص رئیس جمهور درباره امری شهادت دهد، تشریفات ادای شهادت او باید در زمان و محلی انجام شود که خود انتخاب می کند.

۱۶. حقوق رئیس جمهور و دیگر مبالغی که به او پرداخت می شود (چه در زمان ریاست جمهوری، چه بعد از آن و نیز، حقوقی که به بازماندگان وی تعلق می گیرد) باید به وسیله کنیست تعیین شود. کمیسیون دارایی پارلمان نیز می تواند این کار را و کالتاً از جانب کنیست انجام دهد.

۱۷. الف. رئیس جمهور نمی تواند هیچ مقام و وظیفه دیگری را جز مقام وظیفه ریاست جمهوری عهده دار شود، مگر با تصویب کمیسیون داخله کنیست؛ ب. رئیس جمهور از انواع خدمت وظیفه اجباری معاف است.

۱۸. رئیس جمهور نمی تواند قلمرو و سرزمین اسرائیل را ترک کند، مگر با تصویب هیأت دولت.

۱۹. رییس جمهور می تواند با ارسال استعفانامه برای رییس کنیست، از مقام خود کناره گیری کند. این استعفانامه نیاز به امضای تأییدیه ندارد. ۴۸ ساعت بعد از آنکه استعفانامه به رویت رییس کنیست رسید، رییس جمهور باید محل ریاست جمهوری را ترک کند.

۲۰. الف. با تصویب کنیست ممکن است رییس جمهور از مقام خود خلع شود و این، زمانی است که کنیست تشخیص دهد رییس جمهور، لیاقت کافی برای تصدی این مقام را ندارد و نمی تواند از عهده وظایف محوله به عنوان رییس جمهور برآید؛ ب. کنیست نمی تواند اقدام به خلع رییس جمهور کند، مگر آنکه شکایت نامه ای از سوی حداقل ۲۰ نفر نماینده کنیست به کمیسیون داخله پارلمان واصل شود و سپس بر مبنای آن، کمیسیون داخله با اکثریت سه چهارم اعضای خود پیشنهاد خلع رییس جمهور را تسلیم کنیست نماید. تصویب این پیشنهاد توسط کنیست نیاز به رأی سه چهارم اکثریت اعضای کنیست دارد؛ ج. کمیسیون داخله پارلمان نمی تواند پیشنهاد خلع رییس جمهور را تصویب کند، مگر آنکه به او فرصت داده شود تا به موارد مندرج در شکایت نامه نمایندگان شاکی (بر مبنای ضوابط کمیسیون داخله که مورد قبول کنیست باشد) پاسخ بدهد. کنیست هم نمی تواند خلع رییس جمهور را تأیید و تصویب کند، مگر آنکه قبلاً به او فرصت دفاع از خود، طبق ضوابط کمیسیون داخله (مصوب کنیست) داده شده باشد؛ د. رییس جمهور ممکن است برای دفاع در مقابل کمیسیون و کنیست، از طرف خود، نماینده ای را رسماً معرفی کند. ولی هیچیک از اعضای کنیست نمی توانند نقش نماینده رییس جمهور را در این امر به عهده گیرند. در عین حال، این حق برای کمیسیون داخله و کنیست محفوظ است که ترجیح دهند رییس جمهور برای دفاع از خود شخصاً حاضر شود؛ ه. تصمیم گیری کنیست برای رسیدگی به پیشنهاد کمیسیون داخله و تصویب آن، باید طی جلسه یا جلساتی که اختصاصاً برای این منظور برگزار خواهد شد، گرفته شود. جلسات مزبور نباید دیرتر از بیست روز پس از ارائه پیشنهاد کمیسیون داخله به کنیست برگزار شود و زمان تشکیل این جلسات نیز باید حداقل ده روز قبل، توسط ریاست کنیست به صورت کتبی به اطلاع کلیه اعضای کنیست برسد.

چنانچه اجلاس کنیست در این مورد با دوره برگزاری جلسات معمول آن تطابق نداشت، رییس کنیست باید اجلاس فوق العاده کنیست را برای این منظور تشکیل دهد.

۲۱. الف. اکثریت اعضای کنیست ممکن است مصوبه‌ای را بگذرانند که براساس آن اعلام شود که سلامت جسمانی رییس جمهور مختل شده و او نمی‌تواند از این پس وظایف محول را انجام دهد؛ ب. کنیست نمی‌تواند مصوبه مزبور را بگذراند، مگر آنکه پیشنهادی توسط دو سوم اعضای کمیسیون داخله پارلمان در مورد بیماری رییس جمهور، براساس اظهار نظرهای تخصصی پزشکی (منطبق بر ضوابط مصوب کمیسیون داخله) به کنیست واصل شده باشد؛ ج. اگر کنیست، مصوبه مربوط به بیماری رییس جمهور را بگذراند، از همان روز باید مقام ریاست جمهوری به عنوان یک منصب بدون متصدی تلقی شود.

۲۲. در موارد زیر، رییس جمهور به صورت موقت مقام و اختیارات خود را از دست

می‌دهد:

الف. از زمانی که رییس جمهور از قلمرو اسرائیل خارج می‌شود، تا زمانی که دوباره به اسرائیل باز می‌گردد؛ ب. رییس جمهور به کمیسیون داخله کنیست اطلاع دهد که به دلیل بیماری، به طور موقت قادر به انجام وظایف خود نیست و کمیسیون نیز مفاد اطلاعیه او را با اکثریت آرای اعضای خود بپذیرد. در این صورت، رییس جمهور از زمان پذیرش اعضای کمیسیون تا پایان دوره مشخص شده توسط کمیسیون، مقامش را به طور موقت از دست می‌دهد. ولی اگر شخصاً به کمیسیون اطلاع دهد که سلامتش را بازیافته و قادر به ادامه وظایف خود می‌باشد، از همان زمان می‌تواند انجام وظایفش را از سر بگیرد؛ ج. کمیسیون داخله پارلمان با اکثریت دو سوم اعضای خود، براساس اظهار نظرهای پزشکی (که منطبق با ضوابط مورد قبول کمیسیون باشد) تشخیص دهد که بنابه دلایل پزشکی، به طور موقت توان اجرای وظایف محوله را ندارد. از همان روز تا پایان مدتی که کمیسیون تعیین می‌کند و یا تا زمانی که مشخص شود رییس جمهور قادر به ادامه وظایف خود می‌باشد، رییس جمهور مقامش را موقتاً از دست می‌دهد؛ د. کمیسیون داخله کنیست نمی‌تواند در بدو امر، زمانی افزونتر از سه ماه برای انقصال موقت رییس جمهور (به دلایل پزشکی) تعیین کند. ولی پس از

انقضای آن ممکن است زمان تعیین شده را حداکثر برای سه ماه دیگر تمدید نماید. در این مورد، چنانچه باز هم نیاز به تمدید دوره انفسال موقت رییس جمهور بود، کمیسیون داخله باید مراتب را به کنیست پیشنهاد کند و این دوره با رأی اکثریت اعضای کنیست، تمدید شود.

۲۳. الف. نانچه به هر دلیلی، مقام ریاست جمهوری خالی مانده و رییس جمهوری جدید منتخب هنوز در مقام خود مستقر نشده باشد، رییس کنیست باید به صورت رییس جمهور موقت؛ وظایف او را بر عهده گیرد. ب. در طول مدتی که رییس جمهور به صورت موقت مقامش را از دست می دهد، رییس کنیست به عنوان کفیل رییس جمهور عمل خواهد کرد. ج. رییس کنیست در زمانی که مقام رییس جمهور موقت یا کفیل ریاست جمهوری را به عهده دارد، طبق قانون به عنوان رییس جمهور تلقی می شود و می تواند وظایف و اختیاراتی را که قانون به عهده رییس جمهور نهاده، عیناً بر عهده بگیرد.

این قانون در تاریخ ششم ماه تموز ۵۷۲۴ یهودی (برابر با شانزدهم ژوئن ۱۹۶۴ میلادی) در کنیست به تصویب رسید.

نخست وزیر: لوی اشکول

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی